

ČASOPIS KOŽA I OBUĆA: PREGLED RAZVOJA ČASOPISA, TRENUTAČNOG STANJA I BUDUĆE PERSPEKTIVE POVODOM 65. OBLJETNICE IZLAŽENJA ČASOPISA

THE LEATHER AND FOOTWEAR JOURNAL: OVERVIEW OF THE PAST DEVELOPMENT, CURRENT STATE AND FUTURE PERSPECTIVE REGARDING 65TH ANNIVERSARY OF THE JOURNAL

Davor Jokić, dipl. knjiž. / MLS

Sveučilište u Zagrebu Tekstilno-tehnološki fakultet / University of Zagreb Faculty of Textile Technology
e-mail: davor.jokic@ttf.hr

Pregledni znanstveni rad (Scientific review)

UDC: 050:001.891.3

Sažetak

Sazrijevanje ideje uredništva o unapređenju časopisa Koža i obuća u znanstveno-stručni status potaknula je potrebu za ovim radom. Rad donosi pregled dosadašnjeg razvoja časopisa, trenutačnog stanja i buduće perspektive. S aspekta povijesnog razvoja časopisa, kao uvoda u problematiku, prikazan je kontekst osnivanja časopisa, struktura sadržaja, narav i važnost objavljenih radova. Trenutačno stanje poslužilo je kao podloga iz koje se rodila ideja o usmjeravanju koncepta časopisa prema znanstveno-stručnom. Perspektiva razvoja časopisa neposredno je povezana s poboljšanjem vidljivosti časopisa na međunarodnoj razini. Veća zastupljenost znanstvenih radova, otvoreni pristup i indeksiranost u relevantnim bibliografskim i citatnim bazama podataka temelj su perspektivnijoj budućnosti časopisa.

Ključne riječi: časopis Koža i obuća, znanstveno-stručni časopis, znanstvena vidljivost, otvoreni pristup.

Abstract

The idea development of the Editorial Board of the Journal Leather and Footwear to raise it into the scientific professional status has prompted the need for this paper. The paper gives an overview of the past development of the Journal, the current state and the future perspectives. From the aspect of the historical development of the Journal, as an introduction to the problem area, the paper aims to present the context of launching the Journal, content structure as well as the nature and character of published papers. The present state served as the basis from which the idea of directing the Journal concept to scientific-professional ones was born. Development perspectives are directly related to improving the visibility of the Journal at the international level. Greater representation of scientific papers, open access and indexing in relevant bibliographic and citation databases form the basis for a more promising future of the Journal.

Keywords: Leather and Footwear Journal, scientific-professional journal, scientific visibility, open access.

1. Uvod

Prva serijska publikacija u Hrvatskoj, tematikom vezana za kožu, jest Vjesnik za kožu i tekstil. Časopis kronološki slijedi, sredinom 1945. godine ugašeni, časopis Tekstilni vjesnik. Novom državnom strukturom 1945. godine osniva se časopis Vjesnik za kožu i tekstil kao službeno glasilo Odjela za tekstil, kožu i gumu Ministarstva industrije i rudarstva te Zemaljske direkcije za Hrvatsku, Državnog poduzeća za promet kožom i tekstilom. Namjera osnivanja bila je ponuditi časopis u kojem će se moći objavljivati stručni i ostali relevantni prilozi iz tekstilne i kožarske struke, ali i vezane zakonske odredbe, propisi i obavijesti matičnih institucija (Sudec, 1945.). Časopis prestaje s izlaženjem već 1946. godine bez posebno istaknutog razloga.

Prestanak izlaženja časopisa te šestogodišnje razdoblje koje je uslijedilo, u kojem ne izlazi nijedna serijska publikacija iste ili slične tematike, vrlo je vjerojatno povezan s teškim poslijeratnim razdobljem. To razdoblje označio je administrativno-centralistički način upravljanja kojim su bile centralizirane sve političke, privredne i društvene funkcije.

Početkom 1950-ih godina etatistički koncept upravljanja mijenja se u društveno samoupravljanje. Uvedeni su radnički savjeti s

određenim ovlastima unutar radnih kolektiva (Holjevac – Tuković, 2004.). Liberalniji kontekst potaknuo je razne radničke aktivnosti pa je tako na Savjetovanju kožarskih i obućarskih stručnjaka Federativne Narodne Republike Jugoslavije održanom u Ljubljani 13. i 14. prosinca 1951. godine zaključeno da se u svim narodnim republikama osnuju društva kožara i obućara. Zaključeno je i da savez tih društava, koji tek treba biti osnovan, pokrene stručni časopis koji će donositi novosti iz struke i omogućiti komunikaciju kroz razmjenu stručnih iskustava radi povezivanja stručnjaka i rješavanjem stručnih problema (Bayer, 1952.).

Društvo kožara i obućara Narodne Republike Hrvatske osnovano je već 29. veljače 1952. godine, neposredno nakon Savjetovanja. Društvo je djelovalo kako bi okupilo stručnjake i radnike kožarsko-prerađivačke industrije te promicalo proizvodnju i promet kožom, obućom i ostalim proizvodima od kože u NR Hrvatskoj. Ostale republike nisu tako brzo reagirale s osnivanjem društava, iako je zanimanje za stručnim časopisom bivalo sve veće. Tako je krajem 1952. godine osnovan časopis *Koža i obuća* – stručni list kožara, obućara i gumara u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji, a čast izdavanja pripala je Društvu kožara i obućara NR Hrvatske jer savez kožarskih i obućarskih društava na razini FNR Jugoslavije još nije bio osnovan.

Kako je navedeno u uvodnoj riječi prvog broja časopisa, temeljna je postavka osnivanja potreba za stručnim informacijama jer su, potaknuti industrijskim razvojem, stručnjaci svakodnevno bili izloženi sve složenijim i zahtjevnijim izazovima (Bayer, 1952.). U takvoj situaciji stvorila se potreba za stručnim usavršavanjem, a s druge strane nije postojala zadovoljavajuća stručna literatura, osim rijetko dostupne strane literature, koja bi bila dostupna manjem broju stručnjaka. Upravo je taj nedostatak aktualnih i stručnih informacija iz područja kožarstva i obućarstva časopis *Koža i obuća* nastojao nadomjestiti. Poslanje časopisa odraz je napretka industrije i potrebe stručnjaka za provjerenim informacijama.

2. Razvoj časopisa

Časopis *Koža i obuća* kao jedina takva serijska publikacija na razini cijele Jugoslavije prihvaćen je vrlo dobro. Potvrda tome pretplate su gotovo cijele industrije, ustanova i škola kožarsko-prerađivačke struke. Časopis je od samog početka sadržajno bio usmjeren prema stručnoj problematiki objavljivanjem stručnih radova domaćih i inozemnih autora (Restek, 1972.). Donosio je prikaze inozemne stručne literature, novosti o trendovima u struci te vrlo korisnu rubriku *Pitanja i odgovori*. Tom rubrikom časopis je ponudio podlogu izravnoj stručnoj komunikaciji po načelu prepoznavanja i rješavanja aktualnih problema.

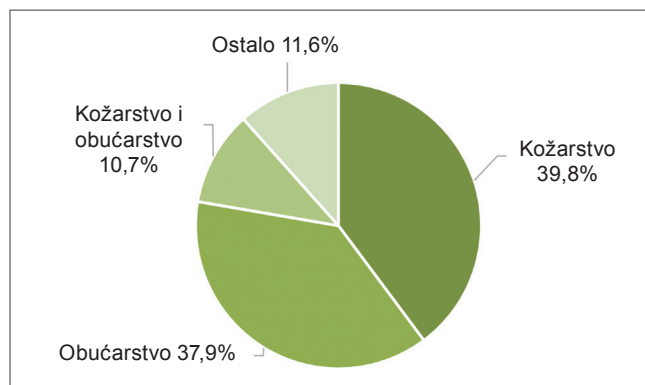
Priprema za osnivanje časopisa te ostali urednički poslovi povjereni su dr. Zlatku Bayeru, jednom od osnivača Društva kožara i obućara (kasnije i Više obućarske škole u Zagrebu) te tada etabliranom kožarskom stručnjaku (Ludviger, 1983.). Drugi je glavni urednik bio dr. Ivan Restek koji je ujedno i najdugovječniji urednik časopisa s 28 godina neprekidnog staža (od 1967. do 1994. godine). Nakon dr. Resteka na mjestu glavnog urednika mijenjali su se Željko Bajza (1995. – 1998.), Antun Posmodi (1998. – 2000.), Jelena Balent (2000. – 2016.) te Srećko Sertić od 2016. do danas.

Časopis u prvim godinama, osim prve godine, 1952. (dva broja), izlazi svaka dva mjeseca, odnosno šest brojeva godišnje. Povećanjem zanimanja i afirmacijom kožarskih i obućarskih stručnjaka dinamika izlaženja od 1957. godine raste na 12 brojeva godišnje. Mjesečno izlaženje traje sve do 1990. godine kad su zbog financijskih razloga i promjene društveno-ekonomskih odnosa, zadnja tri broja izašla kao jedan broj. Nakon toga časopis izlazi dvomjesečno do razdoblja od 1996. do 1997. kad je izašlo pet brojeva, odnosno tri broja. Prva je godina tromjesečnog izlaženja 1998., a takva se dinamika zadržala sve do danas (tablica 1).

Pregled razvoja časopisa neposredno je povezan s učestalošću izlaženja kao izravnog pokazatelja stanja i kretanja unutar industrije i struke. Prema Tablici 1 jasno su vidljiva tri važna razdoblja časopisa s dvije prijelazne godine koje ih razdvajaju, 1956. i 1990.

Razdoblje od prva četiri godišta označio je trend rasta i razvoja časopisa. Vidljiv je trend rasta broja stranica, broja stručnih radova te broja autora. Prijelazna 1956. godina s devet objavljenih brojeva uvod je u 33 godine dugo najproduktivnije razdoblje časopisa. Međusobno uvjetovan razvoj industrije i struke te potreba za aktualnom stručnom publikacijom stvorili su uvjete za mjesečno izlaženje časopisa. Najvažnija potvrda značenja i prepoznatosti časopisa za sve ljude unutar struke jest pretplata odnosno članarina Društva kožara i obućara iz koje se časopis financirao. Pretplate iz industrije, državnih ustanova i školstva, kao i oglasi, osiguravali su dostatna financijska sredstva za redovito izlaženje časopisa. Mjesečno izlaženje pokazatelj je povoljne financijske situacije, ali je i potencijal kožarske i obućarske struke.

Časopis izlazi 12 puta godišnje od 1957. do 1989. godine. Ujedačenost u izlaženju u trajanju od 33 godine upućuje na velik broj tema koje su obrađene, a koje su izravni pokazatelj razvoja struke. Problematika iz kožarstva, obućarstva i srodnih područja obrađena je na prosječno 388 stranica godišnje, odnosno na prosječno 32,3 stranice po broju (N= 12.808). Konkretno je riječ o prosječno 38,8 objavljenih stručnih radova godišnje, odnosno prosječno 3,2 objavljena stručna rada po broju (N=1.281). Osim stručnih radova časopis je donosio sve relevantne informacije zanimljive stručnjacima iz ovog područja koje su dodatno imale edukativnu svrhu.

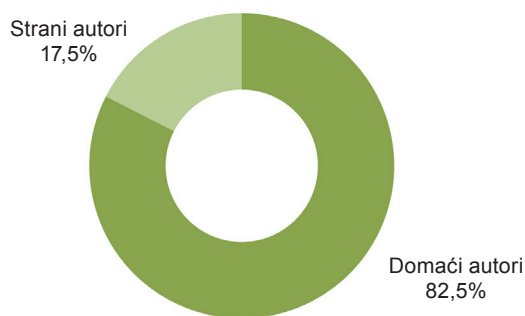
Slika 1. Zastupljenost tema prema područjima u stručnim radovima

Radovi se sadržajno mogu podijeliti na one koji se bave kožarstvom, obućarstvom, zajedno kožarstvom i obućarstvom te na ostale među kojima su gospodarstvo i ekologija najzastupljenije teme. Iz Slike 1 vidljivi su vrlo ujednačeni omjeri u zastupljenosti navedenih tema s obzirom na područja interesa časopisa. Teme iz kožarstva (N=510) i obućarstva (N=486) ravnopravno su zastupljene u tri četvrtine radova, dok je preostala jedna četvrtina također ravnopravno podijeljena na radove koji obrađuju zajedno kožu i obuću (N=137) te ostale teme (N=148). Svi navedeni radovi skupno su nazivani stručni radovi, a razrađena kategorizacija radova nije postojala. Iznimka su određeni radovi u 1980-im godinama koji ispod naslova nose posebno istaknut naziv izvornoga znanstvenog rada. Izvorni znanstveni radovi i radovi iz 1990-ih godina imaju vrlo kratke sažetke na engleskom, njemačkom i hrvatskom jeziku. To upućuje na međunarodnu usmjerenost časopisa ili barem na svjesnost uredništva da bi tako trebalo biti. Kategorizacija radova u kasnijim godinama nije uvedena, a nisu se zadržali ni kratki sažetci. Razlog tome nije poznat no može se pretpostaviti kako uredništvo nije smatralo da za to postoji potreba, odnosno da unutar struke nisu postojali radovi koji bi pripadali različitim kategorijama nego su uglavnom bili stručne naravi. Toj pretpostavci u prilog ide i posebno isticanje izvornih znanstvenih radova u podnaslovu rada nasuprot svim ostalim radovima uz koje nije bila posebno istaknuta pripadajuća kategorija rada.

Dugo razdoblje mjesečnog izlaženja časopisa također upućuje i na razvoj i postojanje određenoga kruga autora i stručnjaka koji su svojim radovima sudjelovali u razvoju časopisa. Svi stručnjaci okupljeni oko časopisa, a posebice uredništvo, objavljujući i čitajući radove, stvorili su unutar kožarstva i obućarstva sustav provjere i potvrde informacija što je zapravo temelj jedne struke (Cronin & Sugimoto, 2014.). Ukupan broj autora u razdoblju od 1957. do 1989. godine iznosi 1.927 što je u prosjeku 58,4 autora godišnje, odnosno 4,8 autora po broju. Od ukupnog broja, stranih autora bilo je 337 ili 17,5 % (Slika 2). U nekom budućem istraživanju bilo bi korisno analizirati države i institucije iz kojih dolaze strani autori

Tablica 1: Pregled godišta časopisa prema brojevima, broju stranica, broju stručnih radova i broju autora od 1952. do 2000.

Godina	Brojevi	Ukupan broj stranica	Broj stručnih članaka					Broj autora		
			Kožarstvo	Obućarstvo	Kožarstvo i obućarstvo	Ostalo	Ukupno	Domaći autori	Strani autori	Ukupno
1952.	2	84	5	5	2	2	14	15	-	15
1953.	6	256	12	13	6	4	35	24	-	24
1954.	6	264	17	7	6	2	32	22	-	22
1955.	6	280	15	10	2	2	29	40	-	40
1956.	9	368	20	14	2	-	36	46	5	51
1957.	12	766	22	17	4	1	44	62	2	64
1958.	12	488	24	18	4	1	47	63	7	70
1959.	12	484	22	18	4	3	47	60	4	64
1960.	12	452	11	8	4	8	31	55	3	58
1961.	12	480	22	12	2	2	38	53	2	55
1962.	12	432	15	10	9	9	43	53	2	55
1963.	12	386	25	12	2	3	42	51	1	52
1964.	12	350	11	11	3	5	30	49	-	49
1965.	12	304	11	8	-	2	21	41	1	42
1966.	12	388	17	10	3	5	35	46	9	55
1967.	12	390	13	22	-	2	37	46	9	55
1968.	12	390	12	13	6	4	35	42	6	48
1969.	12	384	11	15	5	8	39	49	13	62
1970.	12	396	10	20	2	8	40	38	9	47
1971.	12	380	12	18	3	2	35	41	17	58
1972.	12	444	12	13	-	7	32	40	12	52
1973.	12	400	19	13	-	4	36	39	27	66
1974.	12	424	7	7	6	13	33	41	21	62
1975.	12	396	16	17	-	2	35	44	27	71
1976.	12	408	11	19	3	7	40	41	16	57
1977.	12	384	11	24	5	7	47	52	33	85
1978.	12	424	15	22	2	2	41	62	19	81
1979.	12	338	15	17	5	7	44	62	15	77
1980.	12	318	19	18	5	4	46	39	16	55
1981.	12	324	13	19	6	2	40	47	16	63
1982.	12	315	12	10	4	12	38	30	14	44
1983.	12	324	18	13	2	3	36	37	5	42
1984.	12	312	16	15	1	6	38	46	6	54
1985.	12	304	16	12	4	3	35	34	6	40
1986.	12	308	17	16	9	1	43	44	1	45
1987.	12	306	13	10	11	3	37	55	7	62
1988.	12	306	20	14	10	2	46	56	7	63
1989.	12	303	22	15	13	-	50	70	4	74
1990.	10	226	16	13	2	-	31	54	2	56
1991.	6	136	11	5	-	-	16	29	3	32
1992.	6	144	14	7	3	3	27	35	5	40
1993.	6	148	13	5	1	-	19	33	3	36
1994.	6	146	11	6	3	1	21	18	2	20
1995.	6	144	2	7	-	4	13	14	4	18
1996.	5	120	7	10	5	4	26	19	11	30
1997.	3	86	1	2	1	1	5	2	1	3
1998.	4	120	2	2	1	1	6	4	1	5
1999.	4	124	3	5	1	1	10	6	1	7
2000.	4	120	2	3	-	1	6	5	-	5
Ukupno	485	15.574	661	600	172	174	1.607	1.954	375	2.331

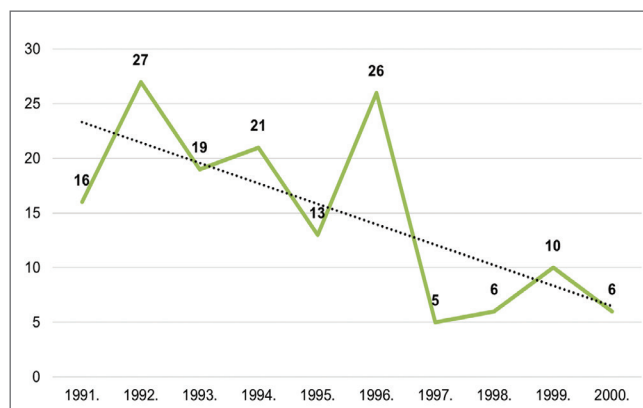
Slika 2. Zastupljenost autora radova prema podjeli – strani i domaći

te jesu li objavljivali radove u koautorstvu s domaćim autorima. To bi dodatno uputilo na karakter i orijentaciju časopisa što bi dalo cjelovitiju sliku razvoja kožarske i obućarske struke u Hrvatskoj. Naznaka smanjenja dinamike izlaženja, koja je uslijedila početkom 1990-ih, vidljiva je prema kretanju godišnjeg broja stranica u prethodnom desetljeću. Broj stranica po godištu koji se dotad prosječno kretao oko 400, u 1979. godini smanjio se za 86 stranica te se iz godine u godinu nastavio smanjivati da bi 1989. godine časopis izašao na 303 stranice. Najproduktivnije razdoblje časopisa prekida se s već spomenutim finansijskim poteškoćama 1990. godine, odnosno promjenom društveno-ekonomskih odnosa, koje su prisilile uredništvo da posljednja tri broja objavi kao trobroj. Daljnja finansijski nepovoljna situacija od 1991. godine zahtijeva smanjenje izlaženja časopisa na šest brojeva godišnje, a od 1998. godine na četiri što se održalo do danas. Pad dinamike izlaženja odraz je tadašnje situacije u industriji i struci što je uz posljedice rata te smanjenje broja suradnika i čitatelja, prouzročeno raspadom Jugoslavije, dodatno negativno utjecalo na stanje časopisa. Sve teži uvjeti poslovanja u industriji prouzročili su trend sve manjeg broja pretplata i članarina tako da je Hrvatsko društvo kožara i obućara snašla teška finansijska situacija te sve manji broj autora u časopisu (Ludviger, 2002.).

Razdoblje časopisa od 1991. do 2000. godine obilježeno je negativnim trendom u svim kategorijama. Dinamika izlaženja smanjena je na četiri broja. Broj radova i autora u posljednje četiri godine podjednako su pali na deset i manje, a godišnji prosječni broj stranica iznosi 128,8 što je velik pad u odnosu prema 388 stranica u razdoblju od 1957. do 1989. godine. No, budući da je i učestalost izlaženja s 12 brojeva smanjena na četiri, prosječan broj stranica po broju ostao je jednak te iznosi 32,2 stranice. Tromjesečno izlaženje i brojevi s između 32 i 34 stranice održali su se do danas. Kretanje broja objavljenih radova najbolje opisuje stanje i kontekst u kojem časopis izlazi (Slika 3).

Pregled razvoja časopisa ograničen je na razdoblje od 1952. do 2000. godine. Glavni je razlog bitno smanjenje broja stručnih radova, što upućuje na ozbiljne promjene u strukturi časopisa. Povećanjem prikaza i kratkih pregleda tržišta, gospodarstva i sajмова, reportaža o tvrtkama, rubrika poput *Mode* i sl. uredništvo je pokušalo revitalizirati časopis. Stručni karakter časopisa promijenjen je u komercijalno-stručni, a kasnije u informativno-stručni (Pihler, 2003.).

Časopis kao serijska publikacija odraz je stanja u području i problematici kojom se bavi, kao i zajednice koja preko njega komunicira. Temeljni uvjet osnivanja časopisa *Koža i obuća* bio je razvoj kožarske i obućarske industrije. Prve godine izlaženja časopisa i sljedeće 33 godine mjesečnog izlaženja ujedno su i najproduktivnije godine prateće industrije i struke. Geopolitičke promjene 1990-ih negativno su utjecale na industriju i struku pa tako i na

Slika 3. Distribucija broja objavljenih radova u razdoblju od 1991. do 2000. godine

časopis. Časopis *Koža i obuća* nije prestao izlaziti, no nije uspio povratiti nekadašnju dinamiku izlaženja.

2. Trenutačno stanje časopisa

Posljednjih pet godišta (2012. – 2016.) poslužit će kao pokazatelj trenutačnog stanja časopisa. Dostupnost tih godišta časopisa *Koža i obuća* u elektroničkom obliku, na mrežnoj stranici Hrvatskog društva kožara i obućara te mrežnog ISSN časopisa upućuju na to da uredništvo od 2012. godine radi na većoj vidljivosti i dostupnosti časopisa u mrežnom okruženju. Uvođenje mrežne (elektroničke) verzije časopisa, uz tiskani oblik, promjena je koju je u prvoj dekadi 21. stoljeća doživjela većina svjetskih časopisa (Björk et al., 2010.). Činjenica da je tako postupilo i uredništvo časopisa *Koža i obuća* svjedoči da je ono u tijeku sa svjetskim trendovima.

Posljednji broj Časopisa 1-3 2017 nosi oznaku 64. volumena što ne odgovara broju dosad objavljenih godišta. Naime, Časopis je od osnutka do danas redovno izlazio svih 65 godina. Pogreška u brojanju godišta dogodila se krajem 1990-ih, pa 2001. godina nosi broj 48 a zapravo se radi o volumenu 50. Uzrok ove greške nije poznat a postojeća razlika od dvije godine manjka trebala bi biti ispravljena s prvim idućim brojem Časopisa.

Revitalizacija časopisa, odnosno prilagodba sadržaja tržištu, s početka 2000-ih, utjecala je na smanjenje zastupljenosti stručnih radova te povećanje informativnih i popularnih sadržaja. Iako je časopis zadržao naziv stručno glasilo Hrvatskog društva kožara i obućara, većinu sadržaja čine teme poput novosti iz tvrtki, intervjui, reportaže, statistike, moda i dizajn, kolumne, aktualne teme i sl.

Stručni dio časopisa zastupljen je u rubrici stručna tema. Premda kategorizacija radova ne postoji, objavljeni radovi klasificiraju se kao stručni. U razdoblju od 2012. do 2016. godine izašlo je 20 brojeva časopisa, odnosno četiri broja godišnje. Prosječni je broj stranica po broju 32,7 (N=654) od čega u prosjeku stručnoj temi pripadaju tri stranice (N=58) odnosno 9,2 %. Dakle, jedan broj, na prosječno tri stranice, donosi jedan stručni rad. Uzme li se u obzir podatak da su u najproduktivnijem razdoblju časopisa objavljivana 3,2 stručna rada po broju, to upućuje na bitno pomanjkanje stručnjaka i znanstvenika te općenito nepovoljnu situaciju u struci. Sukladno tome časopis *Koža i obuća* od 3. broja 2016. godine nosi naziv stručno-informativni časopis Hrvatskog društva kožara i obućara.

U razdoblju od 2012. do 2016. objavljeno je 19 stručnih radova (broj 10-12 2014. izlazi bez stručnog rada) od čega se 12 bavi

obućom (63,2 %), pet kožom (26,3 %) i dva zajedno kožom i obućom (10,5 %). Između ukupno 26 autora nema stranaca, a prema produktivnosti izdvaja ih se četvero. Najproduktivniji je autor Jadranka Akalović s devet radova, dok Suzana Kutnjak Mravlinčić, Budimir Mijović i Zenun Skenderi imaju po četiri rada. Što se tiče koautorstva radovi s dva (N=8) i tri autora (N=7) prevladavaju sa 78,9 %, dok su ostali jedan rad s četiri autora te tri jednoautorska rada istog autora, Budimira Mijovića.

Od ukupnog broja autora (N=26) deset je autora zaposleno, a devet ih je studiralo na Tekstilno-tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u vrijeme objave rada. Riječ je o najzastupljenijoj ustanovi sa 73 % autora (N=19). Ostalih sedam autora, odnosno 27 % pripada visokoškolskim ustanovama, Grafičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (N=2) i Tehničkom veleučilištu u Zagrebu (N=1) te tvrtkama BPM@Solutions (N=2), Bauerfeind d.o.o. (N=1) i Jelen d. d. (N=1). Veliki broj zaposlenika i studenata Tekstilno-tehnološkog fakulteta kao autora stručnih radova u časopisu *Koža i obuća* potpuno je očekivan s obzirom na to da je riječ o jedinjoj visokoškolskoj ustanovi u Hrvatskoj koja organizira stručni studij sa smjerom dizajn obuće.

Stanje časopisa *Koža i obuća* izravno je povezano sa stanjem u struci i industriji. Razvoj industrije potaknuo je razvoj struke što je dalje stvorilo potrebu za stručnim časopisom. Kako se razvijao časopis, tako su stručnjaci imali priliku napredovati kroz objavljene stručne radove. S nepravilnostima u industriji oslabio je i status časopisa. Nekadašnjih prosječnih 38 stručnih radova godišnje iz najproduktivnijeg razdoblja časopisa prema današnja četiri rada godišnje daje pravu predodžbu trenutnog stanja i struke i časopisa.

3. Perspektiva razvoja časopisa

Stagnacija kožarske i obućarske struke te mali broj domaćih stručnjaka za posljedicu ima vrlo niski priljev stručnih radova. Radi revitalizacije časopisa uredništvo je u 2017. godini časopis usmjerilo prema svjetskoj stručnoj i znanstvenoj zajednici. Broj 1-3 2017. prvi put, kao obvezu, uz stručni rad donosi naslov, sažetak i ključne riječi na engleskom jeziku. To je prvi konkretni korak prema otvaranju časopisa *Koža i obuća* stranim stručnjacima i znanstvenicima, ali i davanju prilike domaćim autorima da budu vidljiviji i prepoznati izvan domaće stručne i znanstvene zajednice. Uvođenjem obveze objave ključnih dijelova rada na engleskom jeziku zadovoljen je osnovni kriterij za indeksiranje časopisa u bibliografskim bazama podataka. To je uvjet bez kojega časopis u znanstvenom okruženju vrlo teško može opstati.

U smislu daljnjeg razvoja bilo bi poželjno časopis podići dijelom i na znanstvenu razinu objavljujući znanstvene radove domaćih i stranih autora iz područja kožarstva i obućarstva. Znanstvena razina časopisa treba se temeljiti na kategorizaciji radova te dvostruko-slijepom recenzentskom postupku.

Vrlo važan korak prema otvaranju časopisa svjetskoj stručnoj i znanstvenoj zajednici bilo bi objavljivanje cijelih radova na engleskom jeziku. Time bi uredništvo ponudilo medij međunarodnoj znanstvenoj komunikaciji unutar područja svojeg interesa. Objavom radova na engleskom jeziku časopis *Koža i obuća* bio bi vidljiv najvećem broju stručnjaka i znanstvenika što bi posljedično utjecalo na višu citiranost i veći priljev novih radova (Kurmis, 2003.).

Domaćim stručnjacima i znanstvenicima to bi, s jedne strane, omogućilo pristup relevantnim znanstvenim informacijama unutar već poznatog časopisa, a s druge strane, to bi im omogućilo da svoje radove objavljuju na svjetskoj znanstvenoj razini. Takav

modus operandi stvorio bi priliku za suradnju domaćih i stranih autora, potvrdu domaće stručne i znanstvene zajednice na svjetskoj razini te jačanje statusa časopisa. U smislu vidljivosti trebalo bi nastaviti s dosadašnjom politikom otvorenog pristupa koji je uz objavu radova na engleskom jeziku *conditio sine qua non* za časopise u razvoju.

Područje kožarstva i obućarstva na svjetskoj znanstvenoj razini prati šest časopisa; Journal of the American Leather Chemists Association iz Sjedinjenih Američkih Država, Journal of the Society of Leather Technologists and Chemists i Footwear Science iz Ujedinjenoga Kraljevstva, Journal of Leather, Rubber and Plastics iz Indonezije te Leather and Footwear Journal i Annals of the University of Oradea: Fascicle of Textiles, Leatherwork iz Rumunjske. Broj od šest časopisa na svjetskoj razini upućuje na relativno malu zasićenost područja interesa te bi časopis *Koža i obuća* trebao biti pozitivno prihvaćen. Osim toga, časopisu *Koža i obuća* ide u prilog i tradicija duga 65 godina s čime se većina spomenutih časopisa ne može pohvaliti.

4. Zaključak

Časopis *Koža i obuća* već 65 godina predstavlja jedinu stručnu serijsku publikaciju koja tematizira kožarstvo i obućarstvo na području bivše Jugoslavije. Uzajamna veza industrije odnosno struke i časopisa očitovala se u početku kroz razvoj struke kad je časopis nadomještao nedostatak stručne literature pa se objavljivanjem stručnih radova i sam časopis razvijao. Kroz dugo razdoblje od 33 godine mjesečnog izlaženja časopis je bio temelj stručnoga i znanstvenoga komuniciranja unutar kožarstva i obućarstva. Geopolitičke promjene 1990-ih prouzročile su nepovoljno stanje industrije što se negativno odrazilo na časopis. Nezadovoljno trenutnim stanjem, uredništvo pokušava revitalizirati časopis usmjerenosti prema svjetskoj stručnoj i znanstvenoj zajednici. Pritom će se poslužiti provjerenim metodama za poboljšanje vidljivosti kao što su objavljivanje cjelovitih radova na engleskom jeziku te otvorenost pristupa. Otvaranjem prema svjetskoj znanosti časopis dobiva priljev svjetskih znanstvenih radova etabliranih svjetskih stručnjaka i znanstvenika, a hrvatska stručna i znanstvena zajednica relevantne znanstvene informacije.

Literatura

- [1] Sudec, G.: Uvodna riječ, *Vjesnik za kožu i tekstil*, **1** (1945.) 1 – 2., 1 – 2.
- [2] Holjevac Tuković, A.: Društveno-gospodarske reforme 1950. – 1952. i njihov odraz na upravu Narodne Republike Hrvatske, *Arhivski vjesnik*, **46** (2004.) 1, 131 – 146.
- [3] Bayer, Z.: Uvodna riječ, *Koža i obuća – stručni lista kožara, obućara i gumara u FNRJ*, **1** (1952.) 1, 1.
- [4] Restek, I.: 20. obljetnica lista *Koža i obuća*, *Koža i obuća – stručni list kožara, obućara i gumara u SFR Jugoslaviji*, **21** (1972.) 9, 267 – 269.
- [5] Ludviger, E.: Dvadeset pet godina stručnog i naučnog rada dr. Zlatka Bayera, *Koža i obuća – stručni list kožara, obućara i gumara u DFR Jugoslaviji*, **15** (1966.) 2, 58 – 59.
- [6] Cronin, B., Sugimoto, C. R. *Beyond Bibliometrics: Harnessing Multidimensional Indicators of Scholarly Impact*. Cambridge, Massachusetts : The MIT Press, 2014.
- [7] Ludviger, E.: Pedeset godina djelovanja Hrvatskog društva kožara i obućara, *Koža i obuća – stručno glasilo Hrvatskog društva kožara i obućara*, **49** (2002.) 4 – 6, 8 – 12.
- [8] Pihler, I.: HDKO – jučer, danas, sutra. *Koža i obuća – stručno glasilo Hrvatskog društva kožara i obućara*, **50** (2003.) 2, 3.
- [9] Björk, B. C. et al.: Open Access to the Scientific Journal Literature: Situation 2009, *Plos One*, **5** (2010.) 6, 1 – 9.
- [10] Kurmis, A. P.: Understanding the Limitations of the Journal Impact Factor. *Journal of Bone & Joint Surgery – American Volume*, **85** (2003.) 12, 2449 – 2454.